

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת יומא, דף ע"ז

"רב יוסף שרא להו לבני בי תרבו למיעבר במיא
למית לפירקא, למיזל לא שרא להו. אמר ליה אביי:
אם כן אתה מכשילן לעתיד לבוא."

שרא - התיר | למיזל - ללכת
פירקא - שיעור, דרשה

הסבר: רב יוסף התיר לתושבי הכפר בי תרבו לעבור
במים ביום כיפור כדי לשמוע את הדרשה, אבל לחזור
לא התיר להם. אמר לו אביי: אם לא תתיר להם לחזור,
תגרום להם מכשול בפעמים הבאות, כי הם לא ירצו
לבוא יותר לשמוע את הדרשה.

על המפה

העיר צפרו במרוקו

צפרו היא עיר במרכז מרוקו, ליד פאס. בעיר
התקיימה בעבר קהילה יהודית גדולה, שמניינה
הגיע עד כ-8,000 יהודים והוציאה מתוכה
רבנים חשובים רבים. היהודים הראשונים
במקום היו בני שבטים שהתגוררו בסביבות
המאה הראשונה לספירה. במאה השמינית
הללו נאלצו להתאסלם, אולם גל שני של
יהודים הגיע למקום, והקהילה היהודית בצפרו
התקיימה עד 1967, שאז עלו רובם לישראל.
בין הרבנים שגרו בצפרו: רבי דוד אראגיל, רבי
משה בן חמו, רבי עמור אביטבול ור' רפאל
משה אלבז, הדיין הרב אלישע אפריאט ועוד.

בית כנסת ותלמוד
תורה אם הבנים בצפרו
(Wikipedia, Yeudameir)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק
והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.
הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי,
עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק
פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות
קיי, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל
הארץ ואף בעולם.

תלמוד ישראלי - מפגשים דורות,
מתברים עולמות.

סדר מועד | מסכת יומא ע"ז-פ"ג
פרשת פנחס | י"ז-כ"ג בתמוז (27 לינוי- 3 ליולי)

דף ע"ז: נטילת ידים ביום הכיפורים

ביום הכיפורים אסור לרחוץ, אמילו חלק קטן מהגוף,
גם במים חמים וגם במים קרים.
מה יעשה אדם שנפל לתוך הבוץ והתלכלכה לו
היד? מותר לו לרחוץ אותה מהלכלכה, מפני שביום
הכיפורים אסור לרחוץ את הגוף כדי להנות, אבל מי
שמתקן לרחוץ כדי לנקות את הלכלכה, אינו עובר על
איסור. לכן, כשקמים בבוקר ביום הכיפורים, נוטלים
ידים עד סוף האצבעות, כי זו נטילה כדי להתנקות
ולטהר את הידים, ולא כדי להנות.

דף ע"ח: נעלים ביום הכיפורים

ביום הכיפורים אסור לנעול נעלים. אילו נעלים אסור לנעול?
האמורא רבי יצחק אמר: "אני ראיתי את רבי יהושע בן לוי נועל ביום הכיפורים
סנדלים עשויים משעם" (סוג של עץ). מכאן אנו יודעים, כי רק נעלי עור
אסור לנעול, אף נעלים מעץ, או מבד - מותר.
התלמוד מוסיף שיש להשתדל ולהקפיד לא לנעול נעלי עור גם לילדים
קטנים אמילו שאינם צמים בכלל.

דף ע"ט: מתי חייבים בברכת המזון?

לאחר אכילת לחם אנו מברכים ברכת המזון, זאת לומדים מן הפסוק בספר
דברים: "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ". אחרי שאוכלים - מברכים. מפסוק זה גם למדו
חכמים, כי רק מי שנהנה שבע מהאכילה צריך לברך, שהרי התורה אומרת
"**וְשָׂבַעְתָּ** - וברכת", מי ששבע, שייברך. לכן, מדין תורה, אדם שאכל הרבה לחם
ואינו שבע - אינו מבריך ברכת המזון. ואם פעם אחת הוא אכל קצת לחם
ושבע - מבריך ברכת המזון. רבי מאיר אומר: זה דין התורה, אבל **חכמים תיקנו**,
שגם מי שאכל לחם בשיעור (כמות) של כזית, יברך ברכת המזון.
ומה דינו של מי שאכל פחות משיעור "כזית"? אכן אינו מבריך ברכת המזון.

דף פ': מהו שיעור "כזית"?

ישנן מציאות רבות של אכילה. למשל, חייבים לאכול קורבן פסח. חייבים לאכול
מצה. כמה צריך לאכול? מה השיעור?
התורה אינה כותבת במפורש כמה צריך לאכול כדי לקיים את המצוה, אבל ה'
מסר בעל פה למשה רבנו בהר סיני, ששיעור האכילה הוא בגודל "כזית".
**כמה הוא שיעור "כזית"? יש אומרים בגודל של חצי ביצת תרנגולת, ויש אומרים
בגודל של שליש ביצה.**
גם כשהתורה אומרת שמי שאוכל חזיר נענש בכך שבית דין מלקים אותו, רק
אם אכל "כזית" חזיר נענש מלקות.
ומה לגבי יום הכיפורים? האם גם ביום הכיפורים מי שאוכל שיעור "כזית" נענש?
בדף היומי לומדים, שביום הכיפורים יש שיעור שונה, שיעור "ככותבת". כותבת
היא תמר, שהגודל שלו הוא קצת פחות מגודל של ביצה.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

עליית הנוער

"עליית הנוער" הייתה תנועה ציונית שפעלה להעלאת צעירים יהודים לארץ ישראל. היא הוקמה בגרמניה בידי רחה פראיר בשנת 1932. מטרת התנועה הייתה לחנך את הנוער היהודי לעבודה חלוצית כדי שיוכלו לבנות ולחזק את מפעל ההתיישבות. שלושת עקרונות התנועה היו: עבודה, לימוד וחברה. החניכים עבדו בכל יום 4-5 שעות, למדו 4 שעות, ושאר הזמן הוקדש לפעילות חברתית. תנועת הנוער פעלה במשך יותר מחמישים שנה, עד לסגירתה בשנת 1996, ובמהלך נקלטו והתחנכו במוסדותיה כ-350,000 צעירים.

הקבוצה הראשונה של עליית הנוער מגרמניה צועדת לעבר קיבוץ עין חרוד 1934 (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

לכבוד יום ההולדת ה-14 של דני, נתנו לו הוריו מתנה גדולה - הם לקחו אותו איתם לטיול גדול ויפה בחו"ל. הדבר הזה עורר דיון סוער בקרב אחיו ואחיותיו הגדולים והקטנים יותר של דני, שבימי ההולדת שלהם הם קיבלו מתנות הרבה יותר צנועות ופשוטות - שעון, טייפ, אופניים וכדומה.

מצד שני:

חלק מהם טענו שזה לא פייר, ושהאפליה המשמעותית הזו בין האחים מצד ההורים גורמת לקנאה ולמתח ביניהם. אפילו בתורה ראינו כיצד אפליה בין אחים יכולה להרוס משפחה, ולכן ההורים טועים במעשה הזה שלהם, ומוזר לילדים לבטא את דעתם על כך.

מצד אחד:

חלק מהם טענו שאין להם זכות לקנא ולהתלונן, כי זו זכותם של ההורים להחליט איזו מתנה לתת לאיזה ילד. להורים יש שיקול דעת אחר מאשר לילדים כיצד וכמה לתת לכל אחד, שיקול דעת שלא תמיד הילדים מבינים אותו, ולכן הם צריכים לקבל הבנה ובאהבה כל מה שההורים עושים ומחליטים.

...ואה
?עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

מסירות נפש

מסירות נפש פירושה נכונות להקרבה עצמית, עד כדי סכנת חיים. יהודים מצווים למסור את נפשם כדי לא לעבור על שלוש העבירות החמורות: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. בשעת השמד, כאשר הגויים אוסרים לקיים מצוות, מצווים היהודים למסור את נפשם על קיום כל המצוות ולא לעבור עליהן. לאורך הדורות היו בעם ישראל יהודים רבים שהפגינו מסירות נפש עילאית על קיום התורה והמצוות.

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי? להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון בשבילכם! 'התלמוד הישראלי' - סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא הדמות שבמרכז הציור?
- 2 מה היא עושה?
- 3 מה הקשר בין הדמות לבין המילים "עליית הנוער" שעל התרמיל?
- 4 מהו הסמל המצויר על הדגל?
- 5 מה הקשר למחנה נתן?

יבצא לנו כח ונשם כא אלה לאט סוגל לנו נשטם
 יוהאמנונו
 נושאטם קצץ לנו קצץ, ועוא זשוטט לוהא קסם
 יוהאמנונו נושאטם זשוטט לאט יבצא לנו
 יוהאמנונו נושאטם יבצא לנו קצץ לנו
 יבצא לנו

מי אני?

1. נולד בעיר צפרו במרוקו בשנת תרצ"ג 1932, ובגיל 17 עלה לארץ במסגרת עליית הנוער.
2. שירת כחייל בחטיבת גבעתי.
3. כאשר הבחין ברימון שעומד להתפוצץ, נמלט איתו בריצה כדי להציל את חבריו מפגיעה.
4. על כך קיבל את עיטור המופת, והמשורר נתן אלתרמן כתב עליו שיר.

ובצא לנו

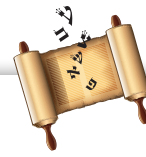
סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ש	5258 ה'תרצ"ח	4900 ה'תר"ם	4800 ה'תר"ם	4650 ה'תר"ם	4260 ה'תר"ם
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לזין	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שוואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי טעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת יומא, דפים כ"א-כ"ג

דבר תורה

בפרשתנו מצוה ה' את משה לסמוך ידיו על יהושע ולהעביר לו את הנהגת עם ישראל. כשהתורה מתארת את תכונותיו של יהושע היא אומרת: "איש אשר רוח בו", ויש להבין מהי תכונה זו ומה הקשר שלה לתפקיד המנהיגותי שקיבל יהושע?

המדרש מסביר ומבאר ש"איש אשר רוח בו" הוא אדם שיוודע לילך כנגד רוחו של כל אחד ואחד. דהיינו - מנהיג שיוודע להתאים את עצמו, בדיבורו, בהנהגתו ובפעולותיו לצורכיהם ולמקומם של צאן מרעיתו.

הנהגה ישראלית היא הנהגה שמחוברת לשטח, היא הנהגה שרואה לליבו ולמקומו של כל אחד, ומצדיקה את עצמה בשל היותו קשורה ומשפיעה לכל אדם באשר הוא שם.

דף כ"א: מצוות בערב יום הכיפורים

שתי מצוות מיוחדות שיש לקיים בערב יום הכיפורים.

המצוה הראשונה היא, לאכול ולשתות בט' בתשרי, ערב יום הכיפורים. עד כדי כך חשובה מצוה זו, שאמרו חכמינו, שמי שאוכל ושותה בערב יום הכיפורים, זוכה לשכר כאילו התענה גם בערב יום הכיפורים. על פי חז"ל ההסבר לכך הוא שה' רצה שיהיה כוח להתענות ביום הכיפורים, ולכן הוא ציווה שנאכל ונשתה בערב יום הכיפורים.

רבי יוסף קארו, ה"בית יוסף" כותב, כי כמו שבחגים אנו אוכלים ושותים לכבוד היום, כך צריך לכבד את יום הכיפורים באכילה ובשתיה. אולם, מאחר שביום הכיפורים צמים ואי אפשר לאכול, ציווה ה' לעשות את הסעודה בערב יום הכיפורים.

תוספת יום הכיפורים: המצוה השנייה שישנה בערב יום הכיפורים היא "תוספת יום הכיפורים", דהיינו לקבל את יום הכיפורים קצת זמן לפני שקיעת החמה. "תוספת" - להוסיף זמן, "יום הכיפורים" - ליום הכיפורים.

דף כ"ב: האם ילדים צמים ביום הכיפורים?

ילדים וילדות עד גיל תשע, לא צמים בכלל ביום הכיפורים.

מגיל תשע, אם הילד או הילדה חזקים ויש להם כוח, מחנכים אותם לצום כמה שעות. מגיל עשר, מחנכים את כל הילדים לצום שעות אחדות. למשל, אם ילד רגיל לאכול ארוחת בוקר בשעה שבע וחצי, אומרים לו, "היום יום הכיפורים, לכן עליך להמתין (לחכות) עוד שעה, ותאכל את ארוחת הבוקר בשמונה וחצי".

התלמוד אומר שילד מגיל אחת עשרה כבר מתענה במשך כל יום הכיפורים, אבל ה"משנה ברורה" אומר, שפעם היו אנשים חזקים יותר ולכן ילדים בגיל אחת עשרה היו מסוגלים לצום כל היום. מאז ועד היום אנשים נהיו חלשים יותר, ולכן, עד גיל בר מצוה ובת מצוה צמים רק שעות אחדות ולא כל היום. (ע"פ שולחן ערוך ומשנה ברורה, סימן תרט"ז, סעיף ב').

דף כ"ג: מי גנב את הכסף לתנאים?

פעם אחת היו התנאים רבי מאיר, רבי יהודה ורבי יוסי מהלכים בדרך, ובהגיע יום שישי נכנסו לאכסניה כדי ללון בה בשבת קודש.

שאלו התנאים את בעל האכסניה, "מה שמך?". ענה להם: "שמי הוא כידור". רבי מאיר ידע לפי השם של האדם אם הוא אדם טוב או רע, וכשהוא שמע שלבעל האכסניה קוראים 'כידור', הוא הבין שאינו אדם טוב. לכן, רבי מאיר לא הפקיד אצלו את הכסף שלו, אלא התביא אותו בבית הקברות. אבל רבי יהודה ורבי יוסי הפקידו את כספם אצל בעל האכסניה. ובאמת, כשהם רצו את כספם בחזרה, התחצף 'כידור' ושיקר להם: "מה פתאום? לא נתתם לי כסף בכלל!".

אחר כך הבחינו התנאים שעל השכם של 'כידור' דבוקות עדשים. הוא אכל עדשים ולא ניגב את השכם שלו... מהרו התנאים, הלכו לאשתו של 'כידור' ואמרו לה, 'בעלה אמר שתשיבי לנו את הכסף שלנו, וכדי שתאמיני לנו הוא נתן לנו סימן, שהיום אכלתם עדשים'... היא האמינה להם והביאה להם את הכסף.

חידה!

למדנו בעלון על איסור נעילת נעליים ביום כיפור. זהו את האנשים הבאים בתנ"ך, שמוזכרות אצלם נעליים:

1. לא היה מוכן לקבל במתנה אפילו שרוך נעל

2. ה' אמר לו לחלוץ את נעליו

3. הנעליים שלהם לא בלו במשך זמן רב

4. חלץ את נעלו כדי לקנות שדה ולקחת אישה

(ג'ט' ק'א'מ'י, ג'ט' 'מ'מ'ט' 'מ'מ'ט'א: מ'מ'ט'מ'ט')

שאלות השבוע

- האם מותר לילדים לנעול נעלי עור ביום כיפור?
- אדם שאכל לחם ולא שבע, האם חייב לברך ברכת המזון?
- מאיזה גיל מתחילים ילדים לצום ביום כיפור?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למיל. talmudhagrala@medison. co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

תלמוד ישראלי

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9265608 פקס: 03-9250225

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
יו"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן

משרד
ההשכלה
הגבוהה
והמשלימה

יריעות ספרים

תלמוד ישראלי
מדף חינוכי לילדים